

Obsah

Předmluva	11
1. Povaha logiky a pojem logiky norem	17
Brát vážně Jörgena Jörgensena!	18
Obecné předpoklady logických teorií	21
Mohou být normy (normativní věty) považovány za předměty logiky?	22
Hlavní typy náhradních teorií	24
2. Ještě jednou: bytí a mětí	43
Přístup z hlediska teorie jednání. Dichotomní sémantika jako báze praktické filozofie	43
Dvě poznámky k tradičnímu pojetí protikladu bytí a mětí ...	46
Diferenciace mětí	47
Dvojí mětí?	49
Třetí druh mětí — technické mětí?	52
3. Praktická racionalita	55
Vztah mezi myšlením, poznáváním a jednáním	55
Mnohoznačnost termínu „racionální“	57
Ratio není rezervoár apriorních materiálních pravd	58
Filozofie pramenů logické rationality	60
Exkurz o diskurzivní racionalitě	61
Jednání a zdůvodnění	70
Charakteristika praktické rationality	71
4. Náčrt alternativní teorie jednání	73
Ontologická báze teorie jednání	73
Informačně teoretický přístup k teorii jednání	81
Sémantická báze teorie jednání	81
Teorie jednání jako teorie struktury	82
Deliberace jednání a interpretace motivů	83
Shrnutí základních rysů alternativní formálně finalistické teorie jednání	84

5. Základní pojmy a teze formálně finalistické teorie jednání

87

Definice pojmu jednání	87
Informace dvojího druhu jako báze jednání	88
Prostor (pole možností) pro jednání	89
Optimalizační analýza jako základ rozhodnutí pro určité jednání	90
Přípustnost prostředků (způsobů jednání)	92
Nositel jednání (aktér)	93
Jednání a program	94
Deliberace jednání a interpretace motivů	95
Ospravedlnění jednání	96
Institucionalistický aspekt jednání	97
Teorie praktického myšlení	98
Praktický systém	98
Postuláty neodvoditelnosti	99
O formální teleologii	99
Relativní váha účelů	101
Systém účelů a logická konzistence	102
Možné a přípustné prostředky	103
Poznámky k formální axiologii	104
O preferenčních logikách	107
Ordinální a kardinální preference	109

6. K ideji praktické inference. Zároveň o vztahu mezi myšlenkovými operacemi a jednáním

111

Pojem praktické inference	111
Srovnání praktické inference s úsudky v deskriptivním jazyku	112
Přínos G. H. von Wrighta k teorii praktické inference	114
Praktická inference a formální teleologie	119
Systém účelů a logická bezesporost	123
Některé závěry týkající se praktických úsudků a vztahů mezi myšlenkovými operacemi a jednáním	124

7. Od deontické logiky k pravé logice norem

127

Pojem deontické logiky	127
Bilance významu deontické logiky	131
Zobecnění pojmu odvození	132

Extenzionálnost obsahu normy	134
Deontické operátory a problém jejich vzájemné definovatelnosti	136
Poznámka o iteraci deontických operátorů	138
Problém dovolení. Povaha a funkce permisivních norem	138
Podmínková normativní věta v deontické logice	142
Interpretace deontických logik a možnosti jejich užití v normativních disciplínách	143
Cesta k pravé logice norem	144
Mětí a smětí. Negace v pravé logice norem	146
Normativně logický postulát konzistence	150
Stanovení a odvozování norem	151
Podmínková normativní věta	152
Kvantory v normativních větách	154
Normativně logické odvozování	155
8. Je chtění liberum arbitrium?	161
Pojem svobody vůle a prameny problematiky liberum arbitrium indifferentiae	161
Svoboda vůle z hlediska informačně teoretické teorie jednání	164
Exkurz o kauzálním poznání a kauzální explanaci	168
Exkurz o struktuře nomického kauzálního výroku	173
Nadskutečnostní platnost kauzálního poznání jako racionální báze dispozičních výroků a kontrafaktuálních podmínkových vět	180
Poznámka k Chisholmově problému	185
Sociální ovlivnitelnost jednání a spor o svobodu vůle	186
Normování v deterministickém obrazu světa	186
Odpovědnost v deterministickém obrazu světa	188
9. Jednání a instituce	191
Antropologická báze institucí	191
Klasické pojetí institucí podle Maurice Haurioua	193
Normativistická ontologie institucí	196
Pokus o systematizaci institucí	201
Metodologické důsledky neoinstitucionalismu	206

10. Problém demokracie v neoinstitutionalistickém pohledu	215
Proti romantickým koncepcím demokracie	216
Některé explikační modely demokracie	216
Demokratické utváření vůle a vůdčí ideje demokracie	220
K ideji diskurzivní demokracie. Demokracie jako otevřený systém	224
Teorie politické argumentace. Šance a nebezpečí informační společnosti	228
11. Dodatek:	
Pocta Georgu Henriku von Wrightovi	235
1. Filozofická analýza a filozofické poznání	237
2. Antiteze k Wittgensteinově metafilozofii	238
3. Zabývá se filozofie jazykovými problémy, nebo problémy věcnými?	239
4. Zdroje filozofické argumentace	242
5. Existují pravé filozofické problémy?	246
6. Závěrečná poznámka	248
Rejstřík	253
Bibliografie Oty Weinbergera (výběr)	269